

प्रवचन नं : ५० श्लोक-४ ता. २-८-७८ बुधवार, अषाढ १६-१४ सं. २५०४

छे ने योथो कणश.

“उत्पन्नयविरोधध्वंसिनी” क्या कहेते है ? के निश्चय व्यवहार दो नयोके विषयके भेदसे परस्पर विरोध, क्या कहा ? निश्चयनयका विषय त्रिकाणी द्रव्य स्वभाव है. शुद्ध चैतन्य अभंग परम स्वभावभाव परमात्म द्रव्य वो निश्चयनयका विषय है. उसके लक्षसे परमात्म द्रव्यके आश्रयसे सम्यग्दर्शन होता है. सम्यग्दर्शन जो होता है. प्रथम धर्मकी शरुआत ओ त्रिकाणी ज्ञायक परमात्मा द्रव्य वस्तु उसका आश्रयसे सम्यग्दर्शन होता है. व्यवहारनय है, पर्याय है, राग है, गुण भेद है, पण वो तो व्यवहारनयका विषय, निश्चयका विषयसे व्यवहारनयका विषय विरुद्ध है, दोनो में विरुद्ध है ! आहाहा ! जे निश्चय यथार्थ दृष्टि जो है अथवा ज्ञान है ! वो त्रिकाणको विषय करती है, पूर्णानंद स्वरूप सहजानंद प्रभु ! उसका वो विषय है, ये निश्चयनयका ध्येय है, ये सम्यग्दर्शनका आश्रय करनेवाली यीज है. आहाहा !

और व्यवहारनय वर्तमान पर्याय अवस्था और रागादि भाव उसको बतानेवाला व्यवहारनय है, तो दोका विषयमें विरुद्ध हो गया. हें ? निश्चय और व्यवहार इन दो नयोके विषय नाम उसका लक्षका जो आश्रय है उसमें परस्पर विरुद्ध है, इस विरुद्धका नाश करनेवाला स्याद्पदसे चिह्नित, आहा ! अपेक्षासे कहेना है. त्रिकाणी सत्य है और पर्याय असत्य है, असा जो कहेना है ओ अपेक्षासे कहेना है, त्रिकाणी सत्य जो ध्रुव चैतन्यमूर्ति परमानंद प्रभु वो हि सत्य है, उसको मुख्य करके निश्चय करके उसको सम्यग्दर्शनका विषय बताया. आहाहा ! ज़ीशी वात छे बापु !

और एक समयकी पर्यायका और राग शुभ दया दान भक्तिका राग आदि हो ये सब पर्यायका व्यवहारनयका विषय उसको नहि है गौण करके नहि है, ऐसा कहेनेमें आया है! आवी आकरी वात ! जगतने बहारना क्रियाकांउसे ऐसा होगा ने ऐसा होगा वो तो पुण्य बंधका कारण है कोछ धर्म नहि ! आहाहा ! (श्रोता:- मिथ्यात्व रहितनुं पून्य के मिथ्यात्व सहितनुं पून्य ?) मिथ्यात्व सहितनुं पुण्य, भगवानकी प्रतिभा, पूजा, जैनदर्शन श्रवण, वांयन, अे सब शुभ राग है, राग है ने उसमें धर्म मानते है, अे मिथ्यात्व सहित पुण्य है ! आहाहाहा ! आकरी वात छे भाछ !

अहिया कहेते है के मूण यीज जो त्रिकाणी आत्मा आनंद स्वरूप भगवान सहजात्मस्वरूप शुध उसका विषय करनेवाली नय अे नयको विषय करनेवाली नयका विषय ध्रुव उसको सत्य कहा और व्यवहारनयका विषय पर्याय वर्तमान अवस्था अने दया दान राग आदिका भाव उसको असत्य कहा, अे अपेक्षासे कहा है ! मुप्यकी दृष्टि करानेको व्यवहारको गौण करके अपेक्षासे, नहि है ऐसा कहेनेमें आया है ! आहाहाहा !

जिनभगवानका वयन वाणी है उसमें जो पुरुष रमते है, क्या कहेते है ? भगवान जिनेन्द्रदेवकी वाणीमें तो आ पूर्णानंदका नाथ प्रभु शुध यैतन्य वोहि उपादेय कहेनेमें आया है. आहा ! वीतरागकी वाणीमें जिनेश्वरकी दिव्यध्वनिमें भगवान पूर्णानंद प्रभु पर्यायेय नहि, रागेय नहि, निमित्तेय नहि ने गुण गुणीका भेद भी नहि, अैसी अभेद यीज जो है. उसको ही जिनवाणीमें आदर करनेका कहेनेमें आया है. आहाहाहा ! आमां है ने ! कल कहा था ने ! आ काले नहोतुं अहिया ४ थी गाथामें कणशटीका कणशमां कहा है ने ल्यो.

जिनवयनसी दिव्यध्वनिके द्वारा कही है उपादेयरूप शुध जव वस्तु, त्रिकाण सख्यदानंद प्रभु ! शुध यैतन्य द्रव्य स्वभाव ! वो जिनवयनमें आदरने लायक कहेनेमें आया है, पर्याय ने राग आदरने लायक है अैसा जिनवाणीमें है नहि. आहाहाहा ! आवी वात छे. हें ? राजभले टीका अैसा क्रीया है, जिनवयनसी अेटले दिव्यध्वनि द्वारा कहेनेमें आया है अैसा जो शुध जव वस्तु वोहि उपादेय है. त्यां नजर करने लायक है ने वोहि आदरणीय है.

वर्तमान पर्याय और दया दान प्रत भक्ति आदिका भाव वो आदरने लायक नहिं. अे ज्ञानने लायक है, के है, आदरने लायक नहि. आहाहा ! समजमें आता है ? और अेक जव वस्तु उसमें रमंते सावधानपणे रुचि श्रध्दा प्रतीति करते है. त्रिकाण ! पूर्णानंद प्रभु ! उसकी रुचि प्रतीति, श्रध्दा करते है, शुध जवका प्रत्यक्षपणे अनुभव करते है उसका अर्थ अे है, श्रध्दा रुचि प्रतीतिका अर्थ आ के भगवान आत्मा पूर्ण शुध अेक समयकी पर्याय रहित अैसा त्रिकाणी भगवान आत्मा अे वस्तुको प्रत्यक्षपणे अनुभव करते है, इसका नाम सम्यग्दर्शन कहेनेमें आता है. आहाहाहा ! (श्रोता:- अनुभव तो ज्ञाननी पर्याय छे) भले होय, ज्ञाननी पर्यायमें प्रतीत है के नहि, साथे आचरण भी है के नही स्थिरता ? स्वरूप आचरण ! समजमें आया ?

श्रीभट्टमां तो अनुभव, लक्ष, प्रतित. लक्ष अे ज्ञान, प्रतित अे श्रध्दा ने अनुभव अे आचरण लीया है. परमात्मस्वरूप अपना बहारकी यीजको निमित्त भले हो, भगवान हो साक्षात्. तो भी परद्रव्यका लक्षसे तो राग ही होगा. उससे धर्म होगा ये तीनकालमें नही. आहाहाहा ! समजमें आया ?

તો જિનમંદિર અને ભગવાન પ્રતિમા અને સમ્મેદશિખર એ સબ પરકે લક્ષ્મી તો શુભરાગ હી હોગા. આયેગા, પણ હૈ રાગ, હૈ હેય, છોડને લાયક. આહાહા ! એક પરમાત્મ સ્વરૂપ શુદ્ધ ચૈતન્ય, કાલે પ્રશ્ન હતો ને, કે ભાઈ પામવા પહેલા શું હોય ? કે એ શું હોય એનો કાંઈ વિકલ્પ કેવો હોય એ એનું કોઈ નો હોય પ્રમાણ એ આપણે આમાં બેનમાં વચનામૃતમાં નાખ્યું છે, પહેલો વિકલ્પ કેવો હોય એવો કોઈ નિયમ નથી, (વિકલ્પ હોય ખરો) હોય ખરો પણ આવો જ હોય, કે હું શુદ્ધ છું, અખંડ છું એક છું કઈ પ્રકારનો વિકલ્પ આવે એમ હોય નહિ, કેવો આવે એને એ વખતે એવો. સમજાણું કાંઈ ? ઝીણી વાત છે બહુ ! આહાહા !

છતાંય વિકલ્પ આવે એ વસ્તુ નહીં. ઉસકે અવલંબનસે આત્માકા ધર્મ સમ્યગ્દર્શન હોતા હૈ, એ નહિ. આહાહાહા ! વિકલ્પ હૈ વો તો વ્યવહારનયકા વિષય હૈ, રાગ આયા એ વ્યવહારનયકા વિષય હૈ. એ વ્યવહારનય હૈ એ જાનને લાયક હૈ. પણ હેય તરીકે, છોડને લાયક તરીકે જાનને લાયક હૈ, ઔર ત્રિકાળી ભગવાન પૂર્ણાનંદ પ્રભુ ઉપાદેય તરીકે જાનને લાયક હૈ. આવી વાતું છે.

છે ? પ્રત્યક્ષપણે અનુભવ તેનું નામ રુચિ શ્રદ્ધા પ્રતીતિ, ઉસકા નામ રુચિ શ્રદ્ધા પ્રતીતિ એમ ને એમ શ્રદ્ધા અમારે આત્માકી હૈ, એમ નહિં. આહાહા ! ભગવાન પૂર્ણાનંદ પ્રભુ ! વસ્તુ ધ્રુવ તેનો વર્તમાન પર્યાયમાં પ્રત્યક્ષ અનુભવ હોના, ઔર એ અનુભવમે પ્રતીતિ હોના ઉસકા નામ સમ્યગ્દર્શન હૈ. આહાહા ! અત્યારે તો માર્ગમે ફેરફાર, બાહરથી થાશે એસા કરો. વ્રત કરો ને તપસ્યા કરો ને ભક્તિ કરો ને મંદિર બનાવો ને પ્રતિમાના દર્શન કરો ને જાત્રા કરો, ધૂળમાંય નથી. મુનિને આહાર આપો. મુનિઓને આહાર આપો, એ તો બધાં રાગ હૈ. આહાહા ! મુનિને આહાર દેવાની ક્રિયાનો ભાવ એ રાગ હૈ, એ કોઈ ધર્મ નહિં. આહાહા ! ધર્મ તો અંદર આત્મા પૂર્ણાનંદ પ્રભુ, ઉસકા ઉપાદેય કરકે એકાગ્રતા હોના, ઔર નિર્વિકલ્પ દશા પ્રગટ હોના ઉસકા નામ ધર્મ હૈ. આવી વાત હૈ. આહાહા !

બીચમે વીતરાગ પૂર્ણ જબ ન હોય તબલગ બીચમે રાગ એસા આતા હૈ. વ્રતકા, ભક્તિકા, આતા હૈ પણ હૈ એ હેય, ઉસસે બંધન હોતા હૈ. સમજમે આયા ? તો કહે-વચન પુદ્ગલ જિન વચન હૈ ને, પાઠ તો એસા હૈ, જિનવચનમે રમંતિ, હૈ ? તો કહેતે હૈ કે જિનવચન તો પુદ્ગલ હૈ, જડ હૈ, જડમે રમના હૈ ? પાઠ તો એસા હૈ ‘ જિનવચંસિ રમંતે ’ પણ આચાર્ય કહેતે હૈ ઉસકા અર્થ કયા ? ઉસકા આશય કયા ? પુદ્ગલ... તેની રુચિ કરતા સ્વરૂપકી પ્રાપ્તિ નહીં હોતી, એસે વચન દ્વારા કહેનેમે આનેવાલા કોઈ ઉપાદેય વસ્તુ, આદરણીય વસ્તુ, આહાહાહા ! ઉસકા અનુભવ કરના એ ફળ પ્રાપ્તિ હૈ. આહાહાહા ! કળશ ટીકા હૈ ને પહેલા આયા થા કલ નહતા. કાલે અહીંયા નહોતું ને.

‘ જિનવચંસિ રમંતે ’ હૈ ? ઇસકા અર્થ યે, ઔર દૂસરી બાત કહીએ તો ચારેય અનુયોગકા સાર તો વીતરાગતા હૈ, અને વીતરાગતા જો હૈ એ જિનવચનમે વીતરાગતા બતાયા કે વીતરાગતા પ્રગટ કરો. તો વીતરાગતા પ્રગટ કબ હોગી ? કે ત્રિકાળી ભગવાન જ્ઞાયક સ્વરૂપ હૈ ઉસકા આશ્રય કરનેસે વીતરાગતા (પ્રગટ) હોગી. આહાહાહા ! તો ‘ જિનવચંસિ રમંતે ’ માં આ કયું કહા ? ‘ જિનવચંસિ રમંતે ’ એમાં જીવ ઉપાદેય એસે કયું કહા ? કે જિનવચનમે સારા

ચાર અનુયોગમેં વીતરાગતા બતાના હૈ, તાત્પર્ય તરીકે વીતરાગતા બતાના હૈ, તો વીતરાગતા જબ બતાના હૈ તો વીતરાગતા હોગી કબ ? તો એ તો ત્રિકાળી દ્રવ્યસે ઉસકે આશ્રયસે હોગી. ઉસકા અર્થ એ હો ગયા, ' જિનવચંસિ રમંતે ' સમજમેં આયા ? આહાહાહા ! ભગવાનકી વાણી દિવ્યધ્વનિ ત્રિલોકનાથ પરમાત્મા ઉસકી વાણીમેં ચારેય અનુયોગ આયા. પણ ઉસકા તાત્પર્ય કયા ભલે કથાનુયોગ આયા, કરણાનુયોગ આયા, દ્રવ્યાનુયોગ આયા, ચરણાનુયોગ આયા, પણ ઉસકા તાત્પર્ય કયા ? કે, વીતરાગતા. તો જિનવચનમેં તાત્પર્યતા વીતરાગતા બતાના હૈ, તો વીતરાગતા કબ હોગી ? શરૂઆતમેં ત્રિકાળી જિનસ્વરૂપી ભગવાન આત્મા ! પરમાનંદ સ્વરૂપ પ્રભુ ! વો વીતરાગમૂર્તિ પ્રભુ આત્મા હૈ ! ઉસકે અવલંબનસે વીતરાગતા સમ્યગ્દર્શન હોગા. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

કયા ક્રિયા ? ' જિનવચંસિ રમંતે ' નો ઐસા અર્થ કયું ક્રિયા ઉસને ? આહાહા ! કોઈ કહે એ તો કળશકારે ક્રિયા હૈ, પણ કયું ક્રિયા ? કારણ કે જિનવચન જિતના હૈ ચારે અનુયોગના કથન ભગવાનકી વાણીમેં આયા. તો પણ ભગવાનકી વાણીમેં આયા, ઉસકા તાત્પર્ય કયા ? ઉસકા ફળ કયા, કે વીતરાગતા ! ચારેય અનુયોગનું તાત્પર્યતા વીતરાગતા. કોઈ રાગ કરના ને રાગકા ફળ વો જિનવચનમેં હૈ હી નહિ. એ તો જાનનેકી ચીજ કહી. સમજમેં આયા ? અને આ તો વીતરાગતા પ્રગટ કરનેકા કહા, તો વીતરાગતા પ્રગટ કબ હો ? વો કોઈ પર્યાય વર્તમાન હૈ કે રાગહૈ કે નિમિત્ત હૈ—ઉસકે આશ્રયસે વીતરાગતા નહીં હોગી. આહાહાહા !

તો વીતરાગતા પર્યાયમેં કબ હોગી ? કે વીતરાગ સ્વરૂપ ભગવાન જિન સ્વરૂપી પ્રભુ આત્મા હૈ, પરમાત્મા ! અપ્પા સો પરમાત્મા. આત્મા સો પરમાત્મા. આહાહા ! એ ભગવાન આત્મા પરમાત્મ સ્વરૂપ ત્રિકાળ ઉસકા આશ્રય લેનેસે વીતરાગતા હોતી હૈ, તો જિન વચનકા તાત્પર્ય બતાયા હૈ ઉસમેં. ભાઈ ! એમ કે રાજમલે આમ કયું ક્રિયા, ત્યાં તો જિનવચનસે રમંતે કહું ને આવો અર્થ કેસા ક્રિયા ? એ વીતરાગ વચનોમાં શાસ્ત્રો જે આયા ઉસકા તાત્પર્ય વીતરાગતા હૈ અને વીતરાગતા જો હૈ એ ત્રિકાળી આત્મા આનંદ સ્વરૂપ ભગવાન ઉપાદેય હૈ ઉસકો ઉપાદેય કરે, ઉસકો વીતરાગતા હોગી. સમજમેં આયા ?

(શ્રોતા: બતાનેવાલા પ્રત્યે આદર હોય તો આત્મા પ્રત્યે આદર હોય ને) બતાનેવાલેની આંહી જરૂર નથી. બતાનેવાલા બતાનેવાલેને ઘેર ગયા. એ તો રાગ હૈ. બતાનેવાલેકો સાંભળતે હૈ ઉસકો રાગ હૈ ઝીણી વાત છે ભાઈ ! આહાહા ! બતાનેવાલા આયા ને સૂના વો તો રાગ હૈ, એ રાગ પણ વો રાગકા તાત્પર્ય તો પીછે વીતરાગતા, તો ઉસકા આશય કયા હુઆ ? —કે રાગકા ભી નહિ ને સુનના હૈ ઐસા ભી નહિ. આહાહા ! ૧૭૨ ગાથા પંચાસ્તિકાય સારા શાસ્ત્ર વીતરાગ જિન શાસન સારા શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય વીતરાગતા હૈ ઐસા લીયા ૧૭૨ ગાથા. ત્યારે જિનવચંસિ રમંતે નો અર્થ ઐસા કયું ક્રિયા ? સાર ક્રિયા હૈ કે, વીતરાગતા બતાના એ જૈનશાસનકા વાણીકા સાર હૈ, તો વીતરાગતા કબ હોગી ? કે જિનવચંસિ રમંતે, વીતરાગતા બતાનેવાલી વાણી. એ વીતરાગતા કબ હોગી ? કે ત્રિકાળી ઉપાદેય માનકર વીતરાગતા હોગી તો જિનવચન એમ કહેતે હૈ. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ?

આવો અર્થ કેમ ક્રીયા ને આણે અર્થ સાધારણ લિયા હૈ, આણે તો મર્મ લિયા હૈ ભાઈ.

શું ? ક્યા ક્રિયા ? આહાહા ! મર્મ ક્યા ? કે જિનવચનમેં રમંતે એટલી વ્યાખ્યા શબ્દ પાઠ હૈ. હવે જિનવચન હૈ વો તો જડ હૈ, ઉસમેં તો કોઈ રમના હૈ નહિ, હવે જિનવચનમેં કહેનેમેં આયા જે ચાર અનુયોગ ઉસકા સાર તાત્પર્ય ફળ ક્યા હૈ કે વીતરાગતા, તો વીતરાગતા જો હૈ એ કબ પ્રગટ હોગી ? એ ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવ ભગવાન પૂર્ણાનંદ પ્રભુ ઉસકે સન્મુખ હોતેં ઉસકા આશ્રય લેતે હૈ તો વીતરાગતા હોગી. તો ચારેય અનુયોગમેં ઉપાદેય આ આત્મા હૈ, ઉસમેં રમના હૈ એમ કહેનેમેં આયા હૈ. રાજમલજી ! દેવીલાલજી ! આહાહા !

વસ્તુ કીધી છે. એણે ‘જિનવચંસિ રમંતે’ એ એમ ક્યું કહા ? જિનવચન આત્માકો ઉપાદેય કહેતે હૈ, ઉસકુ ક્યું કહા ? કે જિનવચનમેં તો વીતરાગતા તાત્પર્ય હૈ. સાર એક વીતરાગતા બતાના હૈ ફળ તરીકે, તો વીતરાગતા આત્માકા ફળ કેસે હોગા ? ઓ ત્રિકાળી વસ્તુ ભગવાન પૂર્ણાનંદ જેમાં નિમિત્ત તો નહિં, દેવ-ગુરુ ભી નહિ આશ્રય, કેમ કે દેવ ગુરુ પર હૈ, ઉસકી શ્રદ્ધા કરના ઓ ભી રાગ હૈ, અહીં તો વીતરાગતા તાત્પર્ય હૈ. જિનવચનની તાત્પર્યતા તો વીતરાગતા હૈ. આહાહા ! છોટાલાલજી ! (શ્રોતા: અપૂર્વ વાત છે.) આવી વાતું છે. (શ્રોતા: ન્યાલ થઈ જાય એવી વાત છે) શૈલી તો જુઓ પ્રભુની ! આહાહા ! જિનવચન એમ કહે, ચારેય અનુયોગ ચાહે તો કથાનુયોગ હો, ચરણાનુયોગ હો પણ ઉસકા તાત્પર્ય તો વીતરાગતા બતાના હૈ, વીતરાગતા પ્રગટ કરના, તો વીતરાગતા પ્રગટ કરના તો ઉસકા અર્થ એ હુઆ કે ચારેય અનુયોગમેં વીતરાગતા પ્રગટ કરનાકા અર્થ ? પૂર્ણાનંદ પ્રભુકા ઉપાદેય કરના, કરે તો ઉસકો વીતરાગતા હોગી. આહાહાહા ! ન્યાય હૈ કે નહિ ? આહાહા !

રાજમલે તો મર્મ નીકાલા હૈ એસા કોઈ અર્થ કરી શકે નહિ સાધક ! અત્યારે જગમોહનલાલે કીયા હૈ પણ આ તો ‘જિનવચંસિ રમંતે’, ક્યું કહા એસા અર્થ ? વીતરાગની વાણી ચાર અનુયોગરૂપે નીકળી “દિવ્યધ્વનિ” તો પણ ઉસકા તાત્પર્ય ક્યા ? ફળ ક્યા ? કે વીતરાગતા પ્રગટ કરના, તો વીતરાગતા પ્રગટ કરના તો વીતરાગતા પ્રગટ હોગી કબ ? કે ત્રિકાળી જિનસ્વરૂપ જિન ઘટ ઘટમેં જિન વસે ભગવાન આત્મા જિનસ્વરૂપી પરમાત્મા હૈ, વોહિ આત્મા હૈ. આહાહા ! “ઘટ ઘટ અંતર જિન વસે ને ઘટ ઘટ અંતર જૈન, મત મદિરાકે પાનસો મતવાલા સમજેન” ભગવાન અંદર જિનસ્વરૂપી પ્રભુ છે ઉસકા વીતરાગતા તાત્પર્ય એનો અર્થ જિનસ્વરૂપકા આશ્રય કરના. મોહનલાલજી ! ૧૭૨ ગાથામેં તો એસા કહા. પંચાસ્તિકાય કે ભાઈ સુત્ર તાત્પર્ય તો શબ્દે-શબ્દે ગાથામેં આયા ઓ તાત્પર્ય કહા, હવે સારા શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય ક્યા ? ચારેય અનુયોગ કહા ભગવાને, પણ ઉસકા ફળ ક્યા ? ઉસકો કહેનેકા ફળ ક્યા, કે વીતરાગતા પ્રગટ કરના વો બતાયા, તો વીતરાગતા પ્રગટ કરના વો બતાયા. તો એ વીતરાગતા પ્રગટ હોગી કબ ? એ ત્રિકાળી જ્ઞાયકકો ઉપાદેય કરકે જાને માને ઉસકો વીતરાગતા હોગી.

પ્રથમ સમ્યઘર્શન ભી વીતરાગ પર્યાય હૈ. ત્રિકાળી ભગવાન જિનસ્વરૂપી પરમાત્મા, એ અપ્પા સો પરમાત્મા. અપ્પા સો પરમ-અપ્પા. તારણ સ્વામીમાં એ શબ્દ છે અપ્પા સો પરમપ્પા. આત્મા એ પરમાત્મા હૈ, બીજો પરમાત્મા એને ઘેરે રહ્યા, આ આત્મા પોતે જ પરમાત્મ સ્વરૂપ છે અંદર સ્વશક્તિ. આહાહા ! એ વીતરાગ સ્વરૂપ જ પ્રભુ છે. એટલે તાત્પર્ય નામ વીતરાગતા

બનાનેમે હેતુ સ્વકા આશ્રય કરના વો સારા અનુયોગકા સાર હૈ. ભાઈ ! આ તો ' જિનવચંસિ રમંતે ', આવો અર્થ કેમ કર્યો એણે ? ભાઈ ! એ તો વસ્તુનો મર્મનો અર્થ કર્યો છે. આહાહા !

જિનવચનમાં આવી વાત લીધી બહોત, પણ ઉસકા ફળ ક્યા ? વીતરાગતા પ્રગટ કરના, તો વીતરાગતા પ્રગટ હોગી કબ ? પ્રથમ સમ્યગ્દર્શન ભી વીતરાગ પર્યાય હૈ, સમ્યગ્દર્શન કોઈ સરાગ સમકિત ઐસા ફૈસા હૈ નહીં કોઈ. આહાહા ! સરાગ સમકિત ને વીતરાગ સમકિત એ તો ચરણાનુયોગમે દોષકો ત્યાં બતાનેકો, કે સમકિત તો વીતરાગી પર્યાય હી હૈ. પ્રથમ ચોથા ગુણસ્થાનની સમકિત દશા એ વીતરાગી પર્યાય હૈ, તો વીતરાગી પર્યાય હૈ એ જૈન શાસનકા તાત્પર્ય હૈ, તો વીતરાગતા પર્યાય હૈ એ પ્રગટ કેમ હોગી ? તો કહે દ્રવ્યકે ઉપાદેય માનનેસે. ત્રિકાળકો ઉપાદેય માને પહેલેસે તે ઠેઠ લગ. પૂર્ણ વીતરાગતા પ્રગટ હોનેમે ભી પૂરણ આશ્રય કરના ઉપાદેયકા વો જૈનશાસનકા તાત્પર્ય હૈ. આહાહા ! ગજબ વાત હૈ ! કેવી શૈલી ! કેવી શૈલી ! આહાહા ! અને કેવી બંધ બેસતી ન્યાયસે. આહાહા ! એવો અર્થ કર્યો.

એ લોકોને રુચે નહિ અને એવો અર્થ ઉસમેસે નીકાલતે હૈ કે ' જિનવચંસિ રમંતે ', જિનવચને તો દો નય કહા હૈ, તો દો નયમે રમના, ઐસા હૈ હી નહિ, દો નય તો વિરોધ હૈ, ઓ માટે તો કહેતે હૈ, વિરોધ હૈ, તો દોમે રમના. નિશ્ચયમેય રમના ને વ્યવહારમેય ? આહાહા ! સમજમે આયા ? ભારે માર્ગ બાપા ! આહાહાહા ! આ તો સમ્મેદશિખરની જાત્રા કરો તો કલ્યાણ થઈ જાશે, ધૂળમાંય નથી કાંઈ ન્યાં લાખ વાર જાને કરોડ વાર, સમ્મેદશિખર એ તો શુભરાગ હૈ, આતે હૈ પણ એ ધર્મ નહીં. એ વીતરાગતા નહીં. આહાહાહા ! જિનવચનમાં વીતરાગતા બતાના હૈ. પંચાસ્તિકાય ! ચેતનજી ! પંચાસ્તિકાય ૧૭૨ ગાથા. ચારેય અનુયોગનો સાર, શાસ્ત્રનો વીતરાગતા લાના. વીતરાગતા કબ આયેગા ? આહાહા ! કે વીતરાગ સ્વરૂપ જે ઘટ ઘટ અંતર જિન વસે, જિન પ્રભુ પોતે ઘટ-ઘટમે ભગવાન પરમાત્માય પોતે હૈ, સ્વયમ્ હૈ. ઉસકા આશ્રય કરનેસે વીતરાગતા હોગી, તો ચારેય અનુયોગમે સ્વકા આશ્રય કરના વો ઉસકા કહેના હૈ. દેવીલાલજી ! હૈં ? આહાહા !

ગજબ વાત કરી છે ને ? એ બધા વિચાર આવ્યા 'તા હોં કે અત્યારે, આને આમ કેમ કહું આ, ભાઈ એમ અહીં ' જિનવચંસિ રમંતે ' શબ્દ હૈ, ત્યાં જિનવચનમાં ઉપાદેય જિન વસ્તુ જે કીધી તેમાં રમવું એનો અર્થ શું ? આહાહાહા ! એ અર્થ એ તો ઈ જ કરે. બીજાનો ભાવ નહીં અંદરથી, ક્યાંયનું ક્યાંય કાઢે એ ક્યાંય. આહાહાહા ! જિન વીતરાગ ત્રિલોકનાથની ગમે તે વાણી હો ચાર અનુયોગની, પણ ઉસમેસે નીકાલના સાર વીતરાગતા હૈ. વીતરાગ ભગવાન હૈ, તો વાણીમે વીતરાગતા કેમ પ્રગટ હો ઐસે બતાના હૈ. તો વો વીતરાગતા સારા અનુયોગકા, સારા જિનશાસનકા, સારા શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય હૈ, તો એ વીતરાગતા કબ હોગી ?

આહાહાહા ! ત્રિકાળી જૈન સ્વરૂપ ભગવાન આત્મા, પરમાત્મ સ્વરૂપે બિરાજમાન આત્મા હૈ. આહાહાહાહા ! ઉસકા આશ્રય કરનેસે ક્યું કે વીતરાગ સ્વરૂપી જિનસ્વરૂપી આત્મા હૈ, ઉસકા આશ્રય કરનેસે વીતરાગતા હોગી. આહાહા ! ચારેય અનુયોગનો પોકાર આ એક હૈ. સમજમે આયા ? વ્રત આના ને ભક્તિ આના, એ આતે હૈ. એ જુદી વાત છે. પણ હૈ હેય ! એ વીતરાગતા બતાના એ ઉસમે આયા નહિ. આહાહાહા ! આમ વ્રત કરના ને આમ અપવાસ

કરના એવી ચરણાનુયોગમાં વાત આવે, પણ ઉસકા અર્થ કયા ?

સન્મુખ હોકર અસ્થિરતા રહેતી હૈ, તો એસા વિકલ્પ આતા હૈ, પણ વો વિકલ્પ આદરણીય નહીં. આદરણીય તો ત્રિકાળી જ્ઞાયકભાવ, વીતરાગભાવ ઉત્પન્ન હોનેમેં કારણ હૈ. માટે આદરણીય હૈ. આહાહા ! અને ઉસમેંસે વો ભી નીકલા કે વીતરાગભાવ(કા) તાત્પર્ય, તો ત્રિકાળકે આશ્રયસે હોતા હૈ. તો વ્યવહારકે આશ્રયસે તો વીતરાગતા નહિ હોગી તો વ્યવહાર હેય હો ગયા. જાનને લાયક હો ગયા. જાનને લાયક, જાનને લાયક હૈ એ ઈતના. આહાહા ! ગજબ વાત છે, નિશ્ચય ને વ્યવહારની સંધિ.

અહીં તો બહારમાં અપવાસ કર્યા ને ભક્તિ કરી ને પૂજા કર્યા ને પાંચ પરચ્ચીસ લાખ ખર્ચ ક્રિયા ને હો ગયા ધર્મ. ધૂળમેં ધર્મ નહિં. ધર્મ કેસા ન્યાં. ત્યાં તો કદાચિત્ રાગકી મંદતા, ક્રિયા હો તો વો પુણ્ય હૈ, રાગ હૈ, એ કાંઈ ધર્મ નહિ. આહાહાહા ! શેઠ ! આવો માર્ગ હૈ ! આહાહા ! આવો કેવો અર્થ કર્યો કહે છે ? આણે વળી શું કર્યું હશે ? આહાહા ! જિનવચન, વીતરાગકા વચન, વીતરાગતા પ્રગટ કરનેકા વચન, વાચ્ય. આહાહા ! રાગ તો અનંતભૈર પ્રગટ ક્રિયા. વો કોઈ જિનવચન શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહી કાંઈ. વ્યવહાર-વ્યવહાર એકીલા આતા હૈ. એ કોઈ શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહિ. આહાહાહા !

સમકિતીકો ભી વ્યવહાર આતા હૈ એ કોઈ શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહિ. આહાહાહા ! સમજમેં આયા ? આહા ! ભગવાન ત્રિલોકનાથ ! સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર જિનેશ્વર ! ઉસકી દિવ્યધ્વનિ ઓમ કાર ધ્વનિ “ મુખ ઓમ કાર ધ્વનિ સુની અર્થ ગણધર વિચારે, રચી આગમ ઉપદેશે ભવિક જીવ સંશય નિવારે. ” પણ આ, સંશય નિવારે એટલે કે મિથ્યાત્વ ટાળે એટલે રાગની એકતા ટાળે ને વીતરાગતા કરે. આહાહાહા ! તે ચારેય અનુયોગોમાં આગમની ગણધરે રચના ક્રિયા ઉસમેં. આહાહાહા ! શું શૈલી ! શું શૈલી ! ગજબ શૈલી ! ચારેય કોરથી મેળવો તો એટલો આમ મિલાન થઈ જાય છે. આહાહા ! કે ૧૧ મી ગાથામાં કહા ૧૨ મીમાં અહિં કહા - ૧૧ મીમેં કહા કે ત્રિકાળી ભગવાન પૂર્ણાનંદ પ્રભુ, એ પરમાત્મા હૈ ને ઉસકા આશ્રય કરો, ઉસકા અવલંબન કરો. આહા ! એ આલંબન વો વીતરાગતા ઉત્પન્ન હોનેકા કારણ હૈ. વીતરાગી સ્વરૂપ ત્રિકાળી હૈ ઉસકા આલંબન, એ વીતરાગકી પર્યાય ઉત્પન્ન કરનેકા કારણ હૈ. આહાહાહા ! વ્યવહાર બીચમેં આતે હૈ, યે જૈનશાસનકા વીતરાગ વાણીકા તાત્પર્ય નહિ હૈ. આહાહાહા ! એ તો બિચમેં પુરુષાર્થકી કમજોરીસે આતા હૈ. એ કોઈ શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહીં. આહાહાહા ! વ્યવહાર એ કોઈ શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહીં. આહાહા ! સારા શાસ્ત્ર કરોડો અબજો, આહાહા ! એક આચારાંગના અઢાર હજાર પદ, ઓર એક પદમેં એકાવન કરોડ ઝાઝેરા શ્લોક, એક આચારાંગ સુત્ર પહેલું ૧૮ હજાર પદ, એક પદમેં એકાવન કરોડ ઝાઝેરા શ્લોક, એસા-એસા ડબલ છત્રીસ હજાર સૂયગડાંગ, ૭૨ હજાર પણ એ સબ શાસ્ત્ર ને બાર અંગ. આહાહાહા ! એ સારા ૧૨ અંગ ને ૧૧ અંગકા કહેનેકા તાત્પર્ય કયા હૈ ? કે જે અનંત કાળમેં સ્વકા આશ્રય લેકર વીતરાગતા પ્રગટ ક્રિયા નહીં. એ સ્વકા આશ્રય લેકર વીતરાગતા પ્રગટ કરના વો સારા તાત્પર્ય હૈ. આહાહા ! સમજમેં આયા ? લ્યો આ બીજી રીતે આવ્યું વાત આજે હિન્દીમેં ભાઈ આવ્યા છે ને, ભાઈ ! આ બહુ સરસ વાત છે. આહાહા !

‘જિનવચંસિ રમંતે’, “જે પુરુષ ઉસમેં રમતે હૈ, પ્રચુર સહિત અભ્યાસ કરતે હૈ,” એટલે અર્થાત્ જિનસ્વરૂપી ભગવાન અંદર બિરાજે છે.

ઉસકા આશ્રય લેકર વીતરાગતા હોતી હૈ તો એ જૈન જિનવચનમેં વીતરાગતા બતાના હૈ. તો વીતરાગતા તો સ્વકે આશ્રયસે હોતા હૈ. તો જિનવચનમેં સ્વકા ઉપાદેય કરનેકા કહેનેમેં આયા હૈ. આહાહાહાહા ! તો જિનવચનમેં ત્રિકાળી ભગવાન ઉપાદેય આનંદ કંદ પ્રભુ વોહી ઉપાદેય કહેનેમેં જિનવચનમેં આયા હૈ. વ્યવહાર ઉપાદેય હૈ. ઐસા જિનવચનમેં આયા નહિ. વ્યવહાર આતા હૈ, પણ હેય હૈ. આહાહા ! બાબુલાલજી ! આજ તો હિંદી આયા થોડા. આહાહા ! આ તો રાજમલજીએ ઐસા અર્થ ક્યું ક્રિયા ? જિનવચન તો પુદ્ગલ હૈ, તો જિનવચનમેં કહા હુઆ જો ભાવ હૈ. ઉસકા તાત્પર્ય તો વીતરાગતા હૈ. તો વીતરાગતા જિનવચનમેં કહા તો એ વીતરાગતા ઉત્પન્ન હોગા સ્વકે આશ્રયસે, માટે જિનવચનમેં સ્વદ્રવ્યકો ઉપાદેય કહા હૈ. સ્વ ત્રિકાળી ભગવાન એ ઉપાદેય કહેકર વીતરાગતા પ્રગટ કરનેકા કહા હૈ. આહાહા ! ચાર અનુયોગ, બાર અંગ ગમે તે ચાર અનુયોગ હોય, ફલાણામાં આ કલા ને ઢીકણામાં આ કલાને. ચરણાનુયોગમાં આ સબ કલા. આહાહા ! ઉસકા અર્થ ? કે તેરા સ્વરૂપ જ જ્ઞાતા દૈષ્ટા હૈ. જ્ઞાતાદૈષ્ટા હો જા, તબ વીતરાગતા હોગી. આહાહાહાહા ! જયસુખભાઈ ! આ તકરારો કરે. આથી એમ છે ને, આથી આમ છે ને, આ વ્યવહારથી નિશ્ચય થાય, પ્રભુ પણ એમ ન હોય. પ્રભુ તું તારા તત્ત્વની શૈલીને ભૂલી ગયો છો. અને વીતરાગને એ કહેવું નથી, વીતરાગને ઓ કહેના હૈ હી નહિ. આહાહાહા !

વીતરાગને તો પરમાત્માને તો એ હી કહેના હૈ. ત્રિલોકનાથ પરમાત્મ સ્વરૂપ તુમ હૈ ને નાથ ! વો આદર સત્કાર કર ઉસકા. આહાહાહા ! વોહિ ઉપાદેય જાન, વ્યવહાર એ ઉપાદેય નહીં. આતા હૈ પણ હેય હૈ અને જૈન અનુયોગો ને શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય કોઈ વ્યવહાર રાગ એ તાત્પર્ય નહીં. આહાહાહા ! એથી જીસકો શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય ઐસા વીતરાગતા જે સ્વદ્રવ્યકે આશ્રયસે હોતી હૈ. ઉસકો વ્યવહાર આતા હૈ, પણ વો વ્યવહાર હેય હૈ, ક્યું કિ શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહિં એ. આહાહા ! કહાં લગ એ ઉપાદેય હૈ કે જબ લગ વીતરાગતા કેવળજ્ઞાન પૂર્ણ ન હોય. તબલગ વીતરાગ સ્વરૂપ ભગવાનકા હી આદરણીય કરના. આહાહા ! શૈલી તો જુઓ શૈલી ! આહાહા ! આ વીતરાગ વાણી ને આ વીતરાગની વાણીનો સાર. અરે પ્રભુ ! વાદ અને વિવાદ, નિમિત્તથી હોગા. અરે પ્રભુ ! એ નિમિત્તથી હોગા એ વાણીનું તાત્પર્ય હૈ ?

તો નિમિત્તસે હોગા તો તો રાગ હોગા. આહાહાહા ! ભગવાન સાક્ષાત્ બિરાજતે હો સમોસરણમેં, ઉસકા દર્શન કરના વો ભી એક શુભરાગ હૈ. ક્યુંકિ એ પરદ્રવ્ય હૈ. એ કાંઈ જૈનશાસ્ત્રકા એ તાત્પર્ય નહિ. ભગવાનકા દર્શન ! આહાહા ! તાત્પર્ય તો વીતરાગ. પહેલે દરજ્જેસે ત્રિકાળી ભગવાન પરમાનંદ પ્રભુ આત્મા પરમાત્મા સ્વરૂપ જ અંદર બિરાજમાન હૈ. સ્વભાવરૂપે, શક્તિરૂપે, સત્ત્વરૂપે, તત્ત્વરૂપે ઉસકા આશ્રય કરના વોહિ સારા અનુયોગકા કહેના હૈ. એ આશ્રય કહાંલગ, જબલગ પૂર્ણ વીતરાગતા ન હોય તબલગ. કેમકે શરૂઆતમેં ભી વીતરાગતા તાત્પર્ય હૈ, અને પૂર્ણ વીતરાગતા તાત્પર્ય હૈ પાછા, આહાહા ! હૈ ? આહાહાહાહા ! તો પૂર્ણ વીતરાગતા ભી સ્વકા પૂર્ણ આશ્રય લેનેસે હોતા હૈ. તો ત્યાં ભી એ

ભગવાન આત્મા જ એક ઉપાદેય આયા. આહાહાહા ! આ જિનવચંસિ રમંતેમાંથી આ બધું આવ્યું. આહાહા !

અપને આપ પુરુષ રમતે છે. (સ્વયમ્) અપને આપ હી અન્ય કારણકે બિના, વાન્તમોહા: 'મિથ્યાત્વકા ભ્રમણાકા' રાગકી એકતાકા મિથ્યાત્વ ભાવકા, આહાહા ! સ્વની એકતાકા તાત્પર્ય હૈ તો સ્વની એકતા કરતે હૈ તો રાગકી એકતા સ્વયં નાશ હો જાતી હૈ. 'વમન હો જાતા હૈ?' આહાહા ! હૈ? વાન્તમોહા: મિથ્યાત્વકર્મકા ઉદયકા વમન કરકે, આહા ! ભ્રમણા જો પુણ્યસે ધર્મ હોગા ને વ્યવહારસે ધર્મ હોગા ને નિમિત્તસે ધર્મ હોગા, ઐસી જો ભ્રમણા મિથ્યાત્વભાવ વો અપના સ્વભાવકા આશ્રય કરનેસે મિથ્યાત્વભાવ નાશ હો જાયેગા, વમન હો જાયેગા. વમન કા અર્થ? કે એક વમન ક્રિયા વો ફિર વમન લેતે હી નહિં. આહાહાહાહા !

જિસને ભગવાન આત્મા પૂર્ણાનંદ પ્રભુ નિર્વિકલ્પ વીતરાગ મૂર્તિકા આશ્રય લિયા. આહાહા ! ઉસકા જો મિથ્યાત્વ વમન હો ગયા. એ ફિર મિથ્યાત્વ ઉસકો આતા હી નહિ. આહાહાહા ! સમજમેં આયા? એની મેળે, ત્યાં વાંચે તો કાંઈ સમજાય એવું નથી ન્યાં. લાદીમાં બહુ ગરી ગયા હોયને. મુંબઈમાં લાદીનું છે? થાણામાં લાદીનું, આ તો એક દાખલો. કોઈપણ પદાર્થ ત્યાં ને ત્યાં અંદર ઘૂસ્યા કરે. આહાહા !

“અન્ય કારણકે બિના” એટલે ક્યા કહેતે હૈ? એને કોઈ નાશ કરવા માટે મૈ ઓ આશ્રય લિયા માટે નહિ, એ તો નાશ હોને કી લાયકાતસે નાશ હોગા હી. આહાહા ! જબ ભગવાન આનંદ સ્વરૂપ પ્રભુ વીતરાગ મૂર્તિ ધ્રુવ સચ્ચિદાનંદ અખંડ ઉસકા આશ્રય લિયા તો મિથ્યાત્વકા વગર કારણ, અન્ય કારણ વિના નાશ હો જાયેગા. અહીં વીતરાગતા પ્રગટ ક્રિયા માટે નાશ હોગા, એ તો નાશ હોગા વમન ઉસકા સહજ હો જાએગા. એની પર્યાયમેં વો કાળકા ધર્મ ઐસા હૈ. આહાહાહા ! ગજબ વાત છે ને !

(શ્રોતા:)- વીતરાગતા પ્રગટ કરને કે લિયે અપને દ્રવ્યકે સહારેકી જરૂરત હૈ કી નહીં ?

(ઉત્તર:)- એ તો એ ને એ હુઆ વીતરાગ ભાવકા સહારા લેના. દ્રવ્યકા સહારાકા અર્થ ક્યા? વીતરાગભાવકા સહારા વીતરાગભાવ હૈ.

(શ્રોતા:)- એ દ્રવ્ય કુછ પર્યાયને મદદ કરે છે ?

(ઉત્તર:)- બિલકુલ મદદ કરે નહીં. આહાહા ! દેવગુરુ શાસ્ત્ર કાંઈ મદદ કરે નહિ. આહાહા ! આવી વાત છે.

દેવ ગુરુ શાસ્ત્રકી માન્યતાકા વિકલ્પ જો રાગ હૈ. વો ભી અપના આશ્રય કરનેમેં બિલકુલ મદદ કરતે નહિ. નુકશાન આવે પ્રભુ ! આવી વાત છે બાપા ! જૈનદર્શન ! આહાહાહા ! આ વસ્તુનું સ્વરૂપ જ ઐસા હૈ, કે પોતે વીતરાગસ્વરૂપ પ્રભુ વીતરાગ સ્વરૂપ હી હૈ. કહ્યાને? ઘટ-ઘટ અંતર જિન વસે સબ ઘટમાં જિન વસે ભગવાન જ જિનસ્વરૂપ હી વસતે હૈ. આહાહાહા ! અને ઘટ-ઘટ અંતર જૈન. એ જિનનો આશ્રય લિયા વો જૈન. જૈન કોઈ સંપ્રદાય નહિ. આહાહા ! કોઈ વાડા નહિ, પંથ નહિ. વો તો વસ્તુકા સ્વરૂપ. આહાહાહા ! જિનસ્વરૂપી ભગવાન ! આહાહા ! ઉસકા આશ્રય લેનેસે વીતરાગતા હુઈ વોહિ શાસ્ત્રકા કહેનેકા તાત્પર્ય હૈ.

ઉસકા અર્થ યહ ભી આયા કે શાસ્ત્રકા અર્થકા તાત્પર્ય વ્યવહાર કરના વો તાત્પર્ય હૈ

ઐસા હૈ નહિ. વ્યવહાર આતા હૈ, ઉસકો વીતરાગભાવ જો ઉત્પન્ન હુઆ એ ભાવમેં રહેકર આતા હૈ ઉસકો પરપ્રકાશક તરીકે જ્ઞાનકી પર્યાય એ સમયે પરકો જાનનેકી લાયકાતસે ઉત્પન્ન હોતી હૈ. ઐસા ઈસકા સ્વભાવ હૈ. જબ અહિંયા વીતરાગ સ્વભાવકા આશ્રય લિયા તો જે સમ્યજ્ઞાન પ્રગટ હુઆ એ સમ્યજ્ઞાન વીતરાગ પર્યાય હૈ, ને વો પર્યાયમેં સ્વકો જાનના અને જે રાગાદિ બાકી આતા હૈ. ઉસકો જાનના, એ રાગ હૈ તો જાનના ઐસા ભી નહિ. એ પર્યાયકા ઐસા યે સ્વભાવ હૈ કે સ્વપર પ્રકાશક તરીકે ઉત્પન્ન હોગી. આહાહા ! એ વીતરાગી સમ્યજ્ઞાન હી ઐસા ઉત્પન્ન હોગા. આહાહાહા ! ગજબ વાત છે ક્યાંનુ ક્યાં લઈ જાય છે. આહાહા !

એ સ્વચૈતન્યપ્રભુ ! નિર્વિકલ્પ ચૈતન્ય ભગવાન આત્મા ! દ્રવ્યસ્વભાવકા આશ્રય લિયા તો જ્ઞાન હુઆ વો વીતરાગી જ્ઞાન હુઆ. ક્યુંકિ વીતરાગી સ્વરૂપકા આશ્રય લેકર જ્ઞાન હુઆ તો વીતરાગી જ્ઞાન હુઆ. તો વીતરાગી જ્ઞાન એ જ્ઞાનકા સ્વભાવ સ્વપર પ્રકાશક હૈ. આહાહા ! તબ જો વીતરાગી જ્ઞાન હુઆ, સમકિત દર્શનકે સાથમેં જ્ઞાન, તો જ્ઞાનકા સ્વભાવ સ્વપર પ્રકાશક હૈ. તો રાગ હૈ ઉસકો જાનના વો ભી કહેના એ વ્યવહાર હૈ. એ પર્યાય જે ઐસી ઉત્પન્ન હોતી હૈ સ્વપર પ્રકાશક વીતરાગી પર્યાય ઉત્પન્ન હોતી હૈ. આહાહાહા ! આવી વાતું છે બાપુ ! સમજમેં આયા ? આહા !

પ્રભુ ! તારી ચીજમેં તેરી ચીજની મોટપ ઈતની હૈ, કે જ્યાં પરમાત્માકી પર્યાય ભી ઈસકી પાસ પાણી ભરે, ક્યુંકિ પર્યાય તો એક સમયકી અને આ ભગવાન તો અનંત ગુણકા પિંડ સારા હૈ. આહાહાહાહા ! અને ભગવાનકી પર્યાય હૈ વો ભી વ્યવહારનયકા વિષય હૈ. આહાહાહાહા ! શું ક્યા કહેતે હૈ આ ? આ પ્રભુ અંદર બોલાતે હૈ ! આ માર્ગ આ હૈ ! આહાહા ! ક્યા ક્રિયા ? વ્યવહાર આતા હૈ ને ? પણ વ્યવહાર આતા હૈ ને પણ પ્રભુ સુન તો સહી. એ કોઈ વીતરાગકા શાસ્ત્રકા તાત્પર્ય નહિં.

તેથી ઉસકે કારણ સ્વચૈતન્યમૂર્તિ ભગવાન ઉસકો ઉપાદેય તરીકે જ્યાં જ્ઞાન હુઆ. સમ્યજ્ઞાનકે સાથ એ જ્ઞાન ભી વીતરાગી પર્યાય હૈ. વીતરાગકે આશ્રયસે વીતરાગી પર્યાય હૈ એ સરાગી જ્ઞાન નહિ. અને એ જ્ઞાનકી પર્યાયકા સ્વભાવ સ્વપર પ્રકાશક હૈ. એથી જિસને ત્રિકાળી જ્ઞાયકકા આશ્રય લિયા, ઉસકા જ્ઞાન સ્વપર પ્રકાશક પર્યાયમેં વીતરાગી ઉત્પન્ન હોગા, તો વો રાગ આતા હૈ ઉસકો વીતરાગી જ્ઞાનસે જાનતે હૈ એસા કહેના ભી વ્યવહાર હૈ. આહાહાહાહા ! ખરેખર તો વીતરાગી પર્યાયકો જાનતે હૈ. આહાહાહા ! આ પરમાત્માની વાણી છે બાપા ! આવી ક્યાંય છે નહિં બીજે. અને ન્યાયથી એને બેસી જાય એવું છે, જરી ધ્યાન રાખે તો. આ કાંઈ પરાણે બેસાડવાની વાત છે ખેંચીને, એમ કાંઈ નથી. આહાહા ! એના સહજ સ્વરૂપની જ વાત આવી છે. ઠીક અત્યારે બરાબર અમારે મોહનલાલજી ને બધા સાંભળવામાં આવ્યા છે ને ત્યાં આ નવી વાત કાઢી છે હોં, આવી હમણાં સ્પષ્ટ આવી નથી. આહાહા !

એ કારણ કે બિના મિથ્યાત્વકર્મકે ઉદયકા વમન કરકે “ ઉચ્ચૈ; પરમ જ્યોતિ સમયસાર ” એષ અતિશયો પરમજ્યોતિ પ્રકાશમાન શુદ્ધ આત્મા સમયસાર એટલે શુદ્ધ આત્મા. એમ, જ્યોતિ સમયસાર કહાને ? સમયસાર. એટલે શુદ્ધાત્મા. સમયસાર શબ્દ પડયો ને અંદર ઉચ્ચૈ

પરમ જ્યોતિ સમયસારં; ઉચ્ચૈ અતિશયરૂપ પરમ જ્યોતિરૂપ ત્યાં સુધી તો ઉચ્ચૈ પરમ જ્યોતિનો અર્થ કર્યો. હવે કોણ ? કે સમયસાર ! એટલે કોણ ? કે શુદ્ધઆત્મા ! આહાહા ! આ તો શ્વોકો સંતોના છે. એ કંઈ વાત બાપુ ! એ કાંઈ ! આહાહા ! ગજબ વાતું ભાઈ !

“ એ સમયસાર, કો તત્કાળ હી દેખતે હૈ ” આહાહા ! શુદ્ધઆત્માકો શુદ્ધઆત્માકા આશ્રય લિયા અને મિથ્યાત્વકા વમન ઉસકે કારણસે હો ગયા. તો તત્કાળ શુદ્ધઆત્માકા દર્શન ઉસકો હોગા. સમજમેં આયા ? શુદ્ધઆત્માકો તત્કાળ હી દેખતે હૈ, “ સપદિ ઈક્ષન્તે ” સપદિ એટલે તત્કાળ, ઈક્ષન્તે એટલે દેખતે હૈ. “ એવ ” એટલે “ હી ”, જ તત્કાળ છે ને હી તત્કાળ દેખતે હી અથવા તત્કાળ હી દેખતે હૈ. આહાહા ! ભગવાન આત્મા ! પૂર્ણ શુદ્ધ અખંડ અભેદ ચીજ ! ઉસકા જબ આશ્રય કરતે હૈ તો વીતરાગી પર્યાયમેં આત્મા પૂર્ણાનંદ હૈ, એ દેખનેમેં પ્રતીતમેં આતા હૈ. દેખનેમેં આતા હૈ નામ પ્રતીતમેં સારા આત્મા હૈ એસા આયા, ભલે પ્રતીતમેં આત્મા આયા નહીં. આહાહા ! પણ શુદ્ધઆત્મા હૈ એસા પર્યાયમેં જ્ઞાન આ ગયા, શુદ્ધઆત્મા હૈ એસી પ્રતીતમેં શ્રદ્ધામેં સારા આત્મા આ ગયા, આત્મા આ ગયા નામ શુદ્ધઆત્મા હૈ એસા કીતના એસી પ્રતીતિ આ ગઈ, શુદ્ધ આત્મા તો શુદ્ધઆત્મામેં રહા. આહાહાહા ! બહુ માર્ગ ઝીણો બાપુ ! આહાહા ! (શ્રોતા:- આપ યોખ્ખો કરીને સમજાવો છો) આવી તો વાત નીકળે છે. નીકળે છે જોવોને અંદરથી આવે છે વાત. આહા ! ઓલા બિયારા ન આવ્યા અત્યારે, મોડા આવશે. ઓલા આવવાના છે ને ચોકઠાવાળા ? નસીબ હોય એને કાને પડે એવી વાત છે, આ તો. આહાહાહા !

“ સપદિ ઈક્ષન્તે એવ ” જેણે જેણે જૈનસ્વરૂપ ભગવાન ઈસકા આશ્રય લિયા તો પર્યાયમેં સારા આત્મા તત્કાળ દેખનેમેં આતા હૈ, પર્યાયમેં સારા આત્મા કિતના કેવડા પૂર્ણ હૈ, ઉસકા જ્ઞાન હો જાતા હૈ. એ પર્યાયમેં ઉસકો દેખતે હૈ. આહાહા ! પર્યાયમેં દેખતે હૈ. ઉસકા અર્થ ? વીતરાગી પર્યાયમેં વીતરાગસ્વરૂપ એસા હૈ એસા જ્ઞાનમેં આયા. એસા પ્રતીતમેં આયા. આહાહા ! વસ્તુ તો વસ્તુમેં રહી, પણ પર્યાય જો ઉસકે આશ્રયસે પ્રગટ કિયા એ પર્યાયમેં સારા ભગવાન શુદ્ધઆત્મા એ વીતરાગ સ્વરૂપ હૈ. એસી વીતરાગી સમ્યજ્ઞાનમેં, વીતરાગી આ સ્વરૂપ હૈ એસા ખ્યાલમેં આ ગયા. આહાહા ! ગજબ વાત હૈ.

હવે આ સમયસાર કોઈ કહે વાંચી ગયો, બાપા ! ભગવાન ! એ શું છે બાપુ ! આહાહા ! “ ઉસ સમયસારરૂપ શુદ્ધઆત્મા નવિન ઉત્પન્ન નહિ હુઆ ” દેખનેમેં આયા એ કાંઈ નયા નહિં હૈ. દેખનેમેં આયા એ વખતે એમ લાગે કે આ તો નયા ! વસ્તુ તો હૈ યે હૈ ! એ વખતે દેખનેમેં આયા ! પણ દેખનેમેં આઈ ચીજ કોઈ નવી નહીં હૈ. પર્યાય, વીતરાગી પર્યાયમેં દેખનેમેં આયા. એ વીતરાગી પર્યાય નથી હૈ. પણ વો દેખનેમેં આયા વો ચીજ કાંઈ નથી નહિં હૈ. અનાદિકી હૈ. આહાહા ! કિન્તુ પહેલે કર્મસે અચ્છાદિત થા. રાગની એકતા બુદ્ધિસે આચ્છાદિત થા. જો સો પ્રગટ વ્યક્તિરૂપ હો ગયા. ઔર વહ સર્વથા એકાંતરૂપ કુનયના પક્ષથી (વ્યક્તિરૂપ) ખંડિત નહીં હોતા નિર્બાધ છે. કુનયસે ખંડિત કરે તોયે એ ખંડિત નહિં હોતા એસી વો ચીજ હૈ.

- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ.